

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum huiusmodi gaudium sit virtus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super quest. niges
mostrata articu-
lum quartum.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum gaudium sit uirtus.

IN art. 4. eiusdem
q. 8. in respō-
ne ad primum aduer-
te, quod dupliciter
potest impediri, q. tri-
stitia non esset specia-
le ali quod uirtus. Pri-
mò, si daret aliquod
speciale uirtum circa
amorem, ad quem se
quitur illa tristitia, &
hoc impedimentum
in litera tollitur ex
hoc, quod amor sui,
ex quo sequuntur
quædam specialia ui-
tia tristitiæ, non est
speciale, sed generale
uirtum, & radix uirtu-
rum. Alio modo, si
daretur aliquod spe-
ciale uirtum circa o-
dium boni eiusdem
rationis cum delecta-
tioni, cui opponitur
tristitia illa, quæ est
speciale uirtum. Tūc
enim illud uirtum
circa odium haberet
se ad tristitiã, sicut
charitatis uirtus ad
gaudium. Sequitur
n. tristitia ad odium,
sicut gaudiū ad chari-
tate. Et licet in litera
hoc impedimētū nō
explicetur, implicite
in p̄ximo impedimē-
to dictū est: quæ sūt im-
pedimenta eiusde rō-
nis. s. si haberetur ui-
tium sp̄ale circa prio-
rē actum eiusdem rō-
nis, tunc tristitia non
poneret sp̄ale uirtū.

1. 2. q. 37. &
60. & 62. si-
mul.
* 1. 2. q. 55.
ar. 2. & 4.
D. 57.

1. 2. q. 25. ar.
3. & 4.

q. 77. art. 4.

Ar. 3. huius
q. & in cor.
huius art.

AD QVARTVM sic proceditur.
Videtur, quod gaudium sit uirtus.
Virtum enim contrariatur uirtuti: sed
tristitia ponitur uirtuti, ut patet
de accidia, & de inuidia. ergo etiã
gaudium debet poni uirtus.
¶ 2. Præterea. Sicut amor, & spes sunt
passiones quædam, quarum obiectum
est bonum, ita & gaudium
sed amor, & spes ponunt uirtutes,
ergo & gaudiū dēt poni uirtus.
¶ 3. Præterea. Præcepta legis dātur de
actibus uirtutum: sed præcipitur
nobis, quod de Deo gaudeamus,
secundum illud ad Philip. 4. Gau-
dete in domino temper. ergo gau-
diū est uirtus.

SED CONTRA est, quod neque
connumeratur inter uirtutes theo-
logicas, neque inter uirtutes mo-
rales, neque inter uirtutes intelle-
ctuales, ut ex supradictis patet.

RESPON. Dicendum, quod uirtus,
sicut supra habitū est, est habitus
quidam operatiuus: & ideo secundū
proprium rōnem hēt inclinatio-
nem ad aliquē actum. Est autē con-
tingēs ex uno habitu plures actus
eiusdem rōnis ordinatos proue-
nire, quorum vnus sequatur ex al-
tero. Et quia posteriores actus nō
procedūt ex habitu uirtutis, nisi
per actū priorē: inde est quod uir-
tus nō diffinitur, nec denomina-
tur, nisi ab actu priorī, quamuis et
alii actus ab ea consequantur. Ma-
nifestū est autē ex his, quæ supra de

passionibus * dicta sunt, quod amor est prima affe-
ctio appetitiua potentia, ex qua sequit & desiderū,
& gaudium. Et ideo habitus uirtutis idem est, qui in-
clinat ad diligendum, & ad desiderandum bonū dile-
ctum, & ad gaudendum de Deo. sed quia dilectio in-
ter hos actus est prior, inde est, quod uirtus non denota-
tur a gaudio, nec a desiderio, sed a dilectiōe, & de chari-
tate. Sic ergo gaudiū non est aliqua uirtus a charita-
te distincta, sed est quidam charitatis actus, siue effe-
ctus, & pp hoc cōnumerat iter fructus, ut patet Gal. 5.
AD PRIMVM ergo dicendum, quod tristitia, quæ est ui-
tium, causatur ex inordinato amore sui, quod non
est aliquod speciale uirtum, sed quædam generalis ra-
dix uirtuorum, ut supra dictum est. Et ideo oportuit
tristitias quasdam particulares ponere specialia ui-
tia, quia non deriuantur ab aliquo speciali uirtio, sed
generali: sed amor Dei ponitur specialis uirtus, quæ
est charitas, ad quam reducitur gaudium, ut dictum
est, sicut proprius actus eius.

AD SECUNDVM dicendum, quod spes conseq-
tur ex amore, sicut & gaudium: sed spes addit ex parte
obiecti quādā speciale rōnem, scilicet arduum, & possi-
bile adipisci, & ideo ponit specialis uirtus: sed gaudium
ex parte obiecti nullam specialem rōnem addit su-
pra amorem, quæ possit causare specialem uirtutē.

AD TERTIVM dicendum, quod in tantum da-
tur præceptum legis de gaudio, in quantum est actus
charitatis, licet non sit primus actus eius.

QVAESTIO XXIX.

De pace, in quatuor articulis diuisa.

OSTE A consideran-
dum est de pace.
ET CIRCA hoc
quærentur quatuor.

¶ Primò, Vtrum pax sit idem, quod
concordia.
¶ Secundò, Vtrum omnia appe-
tant pacem.
¶ Tertiò, Vtrum pax sit effectus
charitatis.

¶ Quartò, Vtrum pax sit uirtus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum pax sit idem quod concordia.

AD PRIMVM sic procedi-
tur. Videtur, quod pax sit
idem quod concordia. Dicitur
Aug. 19. de Ciuit. Dei. Pax homi-
num est ordinata concordia: sed
non loquimur nūnēsi de pace
hominum. ergo pax est idē quod
concordia.

¶ 2. Præterea. Concordia est quadam
unio uoluntatum: sed ratio pacis
in tali unione cōsistit. dicit enim
Dion. 11. cap. 7. de diuin. nomin.
quod pax est omniū unio, &
consensus operatiua. ergo pax est
idem quod concordia.

¶ 3. Præterea. Quorum est idem oppo-
situm, & ipsa sunt idem: sed idem
opponitur concordia, & pacis
dissentio. unde dicitur 1. ad Cor.
14. Non est dissentio nis Deus, sed
pacis. ergo pax est idem quod cō-
cordia.

SED CONTRA est, quod cō-
cordia potest esse aliquorum im-
piorum in malo: sed non est pax
impii, ut dicitur. Ita. quadragē-
si. mo. clauo. ergo pax nō est idem
quod concordia.

RESPON. Dicendum, quod
pax includit concordiam, & ali-
quid addit. Vnde ubicumque est
pax, ibi est concordia: non tamen
ubicumque est concordia, ibi est
pax, si nomen pacis proprie sum-
atur. Concordia enim proprie
sumpta, est ad alterum, inquan-
tum scilicet diuersorum cordiū
uoluntates simul in unum cōsistunt.
Coniungit etiam unius hominis con-
cordia, & hoc dupliciter. Vno quod
cundum diuersas potentias appetiti-
uitus sensitiuus plerumque tendit in
rationalis appetitus, secundum illud ad
to. Caro concupiscit aduersus spiri-
do in quantum una, & eadem ad
uersa appetibilia tendit, quæ simul
test, unde necesse est esse repugnanti-
appetitus: unio autem horum motuum
de ratione pacis. Non enim homo